

РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Структурні зміни фінансового регулювання після кризи 2008-2009 рр. відбулися у Великобританії в напрямку впровадження моделі Twin Peaks, яка передбачає перерозподіл обов'язків у фінансовій сфері між двома незалежними регуляторами, які здійснюють пруденційний нагляд (управління ризиками) і регулювання діяльності установ (контроль ринкової дисципліни). На даний час цю модель представляє два органи нагляду: Управління нагляду за фінансовою поведінкою – Financial Conduct Authority (FCA) і Управління пруденційного нагляду – Prudential Regulatory Authority (PRA).

Управління нагляду за фінансовою поведінкою FCA – це орган, підконтрольний Міністерству фінансів Великобританії, проте не входить в державний апарат країни. Він замінив інший орган нагляду – Управління фінансових послуг (FSA). FCA діє незалежно від британського уряду і фінансується за рахунок внесків організацій сфери фінансових послуг, зареєстрованих у Великобританії.

Управління нагляду за фінансовою поведінкою регулює функціонування фінансових компаній, що надають послуги споживачам, і підтримує цілісність фінансових ринків Великобританії. Це особливо важливий об'єкт, оскільки британський фінансовий сектор належить до одного з найбільших у світі, а лондонський фінансовий район, так званий Сіті, найбільший фінансовий центр у світі, в якому розташовані штаб-квартири тисяч фінансових компаній на чолі з міжнародними банками, інвестиційними фондами, хедж-фонди, брокерські будинки, Лондонська фондова біржа, валютні брокери тощо. Таким чином, Управління нагляду за фінансовою поведінкою несе відповідальність не лише

за безпеку британського фінансового сектора, але і значною мірою за фінансовий сектор усїєї Європи.

Управління нагляду за фінансовою поведінкою FCA створене 1 квітня 2013 року, до цього часу контроль за функціонуванням фінансових ринків здійснювало Управління фінансових послуг FSA. Ще раніше за британським фінансовим ринком стежило Правління з цінних паперів та інвестицій – The Securities and Investments Board Ltd (SIB), створене 1985 року. SIB був замінений FSA після того, як знаменитий банк Barings зазнав краху в атмосфері скандалу 1990 р, і виникла необхідність припинити саморегулювання фінансових ринків і консолідувати відповідальність за регулювання ринку у Великобританії, яка була розділена між декількома суб'єктами. 1997 р. Правління з цінних паперів та інвестицій (SIB) було перейменовано на Управління фінансових послуг FSA. У 2001 році набув чинності новий Закон про фінансові послуги і ринки 2000 року, який замінив раніше прийняті правила і систематизував завдання і діяльність Управління з фінансових послуг FSA. З 2004 р., на додаток до регулювання банків, страхових компаній і фінансових консультантів, FSA також почав контролювати ринок іпотеки. В 2005 р. страхові брокери, за винятком страхування подорожей, потрапили теж під його нагляд.

Подальші зміни були оголошені у 2010 р., коли тодішній канцлер казначейства Дж. Осборн представив плани по скасуванню Управління з фінансових послуг FSA і розділенню обов'язків між декількома установами і Банком Англії. На основі цих планів було створено Управління нагляду за фінансовою поведінкою, яке має контролювати функціонування Лондонського Сіті і банківської системи. Крім того, мав бути створений орган з пруденційного регулювання, який вводить пруденційні правила для фінансових установ – комерційних банків, інвестиційних банків і страхових компаній [1].

Закон про фінансові послуги, в якому затверджено формування FCA, набув чинності 1 квітня 2013 р. Таким чином, була створена нова правова база для регулювання фінансових послуг у Великобританії, для того, щоб почало функціонувати Управління нагляду за фінансовою поведінкою, а Управління фінансових послуг припинило свою діяльність. Цим же законом перед Банком Англії було поставлено завдання підтримки фінансової стабільності британського ринку. Визначена нова структура регулювання фінансових ринків Великобританії, яка складається з трьох підрозділів: Комітету з фінансової політики Банку Англії (Financial Policy Committee, FPC), Управління пруденційного регулювання і Управління нагляду за фінансовою поведінкою.

Основне завдання Управління нагляду за фінансовою поведінкою полягає в тому, щоб регулювати і контролювати функціонування фінансових компаній. В той же час, FCA виконує завдання по збереженню цілісності фінансових ринків у Сполученому Королівстві. Оскільки британський фінансовий сектор є одним з найбільших у світі, FCA виконує безліч функцій. Він регулює функціонування усіх фінансових продуктів, має повноваження визначати стандарти, яким повинні відповідати фінансові установи, що входять і працюють на британському ринку. Крім того, регулятор може контролювати усі види фінансових організацій і приватних осіб. Має право заборонити торгівлю фінансовими інструментами на 12 місяців, потім заборона може бути продовжена. З 2014 року FCA отримало додаткові повноваження – здійснювати нагляд за сектором споживчого кредитування, який раніше входив в компетенцію Управління добросовісної торгівлі.

Однією з основних сфер повноважень FCA є банківська діяльність. Нагляд за банківською сферою полягає в запобіганні недобросовісній конкуренції і несправедливому відношенню до клієнтів. Водночас, FCA відповідає за раннє виявлення потенційних ризиків на банківському ринку і заохочує інновації своїх підпорядкованих структур.

FCA розробляє і вводить правила, що стосуються функціонування страхового ринку. У Великобританії зареєстровані більше 10 тисяч страхових компаній. В цій сфері FCA відповідає за реєстрацію страховиків і ведення державних реєстрів. FCA приймає і контролює річну фінансову звітність цих компаній, здійснює нагляд за незалежними фінансовими консультантами відповідно до принципів, встановлених в Retail Distribution Review [2].

В той час як FCA регулює Форекс-брокерів і захищає інтереси споживачів (трейдерів і інвесторів), забезпечуючи стабільність фінансового сектора Великобританії, Управління пруденційного регулювання – Prudential Regulatory Authority (PRA) контролює діяльність великих фінансових організацій (страховиків і банків). PRA – державний регулятор Великобританії, мета його діяльності – забезпечення стабільності фінансової системи країни. Управління пруденційного регулювання Великобританії має повноваження перевіряти фінансове становище банківських і страхових установ / організацій щодо виконання вимог і настанов Євросоюзу щодо стійкості та стабільності.

Література:

1. Schoemaker D. Financial Supervision in the EU. Duisenberg School of Finance, Amsterdam, The Netherlands. Handbook of Safeguarding Global Financial Stability: Political, Social, Cultural, and Economic Theories and Models, 2013. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.723.6532&rep=rep1&type=pdf>.

2. Quaglia L. European Union Financial Regulation, Banking Union, Capital Markets Union and the UK. Sheffield Political Economy Research Institute Interdisciplinary Centre of the Social Sciences, 2017. URL: <http://speri.dept.shef.ac.uk/wp-content/uploads/2018/11/SPERI-Paper-38-EU-Financial-Regulation-Banking-Union-Capital-Markets-Union-and-the-UK.pdf>.